

Sprawozdanie NUM3

1.Wprowadzenie:

W tym zadaniu chcemy pokazać efektywny sposób wyznaczania $y=A^{(-1)}x$

$$A = \begin{pmatrix} 1.2 & \frac{0.1}{1} & \frac{0.15}{1^2} & & & & & & \\ 0.2 & 1.2 & \frac{0.1}{2} & \frac{0.15}{2^2} & & & & & \\ & 0.2 & 1.2 & \frac{0.1}{3} & \frac{0.15}{3^2} & & & & \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \\ & & & & & 0.2 & 1.2 & \frac{0.1}{N-2} & \frac{0.15}{(N-2)^2} \\ & & & & & 0.2 & 1.2 & \frac{0.1}{N-1} & \\ & & & & & & 0.2 & 1.2 & \end{pmatrix}$$

To macierz A, możemy zauważyć, że jest macierzą rzadką, wypełnione są cztery diagonale, reszta jest wypełniona zerami

2.Uruchomienie programu:

- uruchomienie programu:

Aby wyświetlić wyniki: make run1

Aby wyświetlić wykres zależności czasu od n: make run2

3.Przechowywanie macierzy A:

Przechowywanie naszej macierzy wstęgowej będzie oszczędniejsze dla tablicy 4xN. Ma ona wymiary 4 rzędy każdy rzędy to jedna nasza „diagonala” jak przedstawiono na rysunku poniżej. Będzie to lepsze rozwiązanie, ponieważ na zapisanie całej macierzy A zmarnowalibyśmy dużo pamięci. Przykładowo Dla tablicy dwuwymiarowej o wymiarach 1000x1000 i przechowującej liczby zmiennoprzecinkowe typu float, możemy obliczyć jej rozmiar w pamięci w ten sam sposób, co wcześniej: Rozmiar jednego elementu = 4 bajty (float)

Liczba elementów $1000 \times 1000 = 1,000,000$

Całkowity rozmiar tablicy = Rozmiar jednego elementu * Liczba elementów = 4 bajty * 1,000,000 = 4,000,000 bajtów

Aby przeliczyć to na megabajty:

$4,000,000 \text{ bajtów} / 1,048,576 = 3.8147 \text{ MB}$

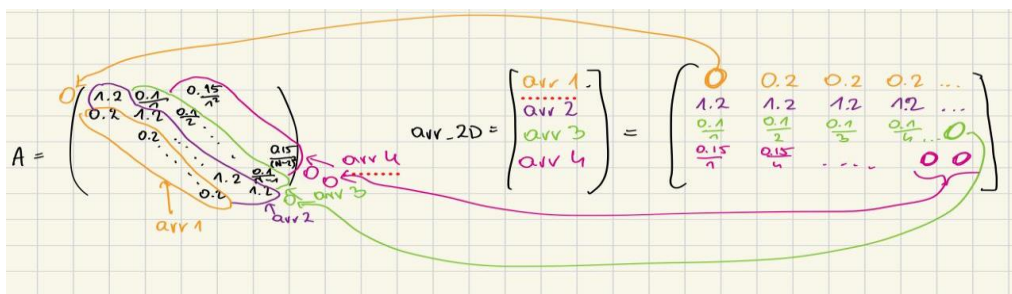
Dla tablicy dwuwymiarowej o wymiarach 4×1000 :

Liczba elementów $4 \times 1000 = 4,000$

Całkowity rozmiar tablicy 4 bajty * 4,000 = 16,000 bajtów

$16,000 \text{ bajtów} / 1,048,576 = 0.01526 \text{ MB}$

Rozmiar tablicy dwuwymiarowej o wymiarach 4×1000 i przechowującej liczby zmiennoprzecinkowe typu float wynosi około 0.01526 megabajtów. Jest to bardzo niewielka tablica w porównaniu do 1000×1000 .

3. Wyznaczanie macierzy odwrotnej:

Wyznaczanie macierzy odwrotnej ma zazwyczaj dużą złożoność obliczeniową. Aby uniknąć tego w naszym zadaniu postaramy się przekształcić $y = (A^{-1})x$. Mnożąc obustronnie przez A otrzymujemy $Ay = A(A^{-1})x$, wiedząc, że $A \cdot A^{-1} = 1$ otrzymujemy $Ay = x$. Zmniejsza to znacznie złożoność obliczeniową całego zadania.

4. Rozkład macierzy A na macierze L i U:

Faktoryzacji LU macierzy, która ma na celu rozkład macierzy na dwie macierze: macierz dolną L i macierz górną U. Jest to często używane do rozwiązywania układów równań liniowych i obliczania wyznaczników macierzy. W naszym przypadku będzie się to wiązało ze złożonością $O(n)$, związane jest to z wyglądem naszej macierzy, dla innych macierzy złożoność może wynieść $O(n^3)$.

W naszym zadaniu musimy rozbić tę faktoryzację na zakresy od 1 do $n-2$, $n-2$ oraz $n-1$. Razem tworzymy pełny rozkład macierzy LU. Korzystać będę z algorytmu Doolittle'a. Przez budowę macierzy A, która jest wypełniona wieloma zerami usunie nam wiele obliczeń.

Z racji, że $A=LU$ mamy do rozwiązania teraz dwa równania $Lz=x$, $Uy=z$

$Lz=x$:

arr-2D po rozkładzie LU:

$$\begin{bmatrix} 0 & l_1 & l_2 & l_3 & l_4 & \dots \\ u_1 & u_2 & u_3 & u_4 & u_5 & \dots \\ u_{11} & u_{12} & u_{13} & u_{14} & \dots & 0 \\ u_{21} & u_{22} & u_{23} & u_{24} & \dots & 0 \end{bmatrix}$$

wykonywanie $Lz=x$

Macierz L:

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ l_1 & 1 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ l_2 & 0 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ l_3 & 0 & 0 & 1 & 0 & \dots \\ l_4 & 0 & 0 & 0 & 1 & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} z_1 \\ z_2 \\ z_3 \\ \vdots \\ z_n \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 3 \\ \vdots \\ n \end{bmatrix}$$

$z_1 = 1$

$$l_1 \cdot z_1 + 1 \cdot z_2 = 2 \Rightarrow z_2 = 2 - l_1 \cdot z_1$$

$$l_2 \cdot z_2 + 1 \cdot z_3 = 3 \Rightarrow z_3 = 3 - l_2 \cdot z_2$$

dostajemy więc pełną analogię. Z racji, że nie będziemy tworzyć kolejnej tablicy nasze "z" będziemy zapisywać w tablicy w której są obecne "x"

z racji że $z[0] = x[0]$

otrzymujemy więc dla $i \in \langle 1, n \rangle$

$$x[i] = x[i] - x[i-1] \cdot \text{arr\_2D}[0][i]$$

$Uy=z$

nasze wiadome

$$Uy = z$$

W tym przypadku najlepiej będzie zacząć od ostatnich elementów

$$z_n = u_n \cdot y_n \Rightarrow y_n = z_n / u_n$$

$$z_{n-1} = u_{n-1} \cdot y_{n-1} + u_{nn} \cdot y_n \Rightarrow y_{n-1} = (z_{n-1} - (u_{nn} \cdot y_n)) / u_{n-1}$$

$$z_{n-2} = u_{n-2} \cdot y_{n-2} + u_{n-1} \cdot y_{n-1} + u_{nn} \cdot y_n \Rightarrow y_{n-2} = (z_{n-2} - (u_{n-1} \cdot y_{n-1} - (u_{nn} \cdot y_n))) / u_{n-2}$$

otrzymujemy więc dla $i \in \langle n-3, 0 \rangle$:

$$x[i] = (x[i] - \text{arr\_2D}[2][i] \cdot x[i+1] - (\text{arr\_2D}[3][i] \cdot x[i+2])) / \text{arr\_2D}[1][i]$$

$$n-2 : x[n-2] = (x[n-2] - \text{arr\_2D}[2][n-2] \cdot x[n-1]) / \text{arr\_2D}[1][n-2]$$

$$n-1 : x[n-1] = x[n-1] / \text{arr\_2D}[1][n-1]$$

5. Obliczanie wyznacznika:

Z własności wyznaczników wiemy, iż wyznacznik iloczynu macierzy = iloczynowi ich wyznaczników:

$$\det(A) = \det(L \times U) = (\det L) \cdot (\det U)$$

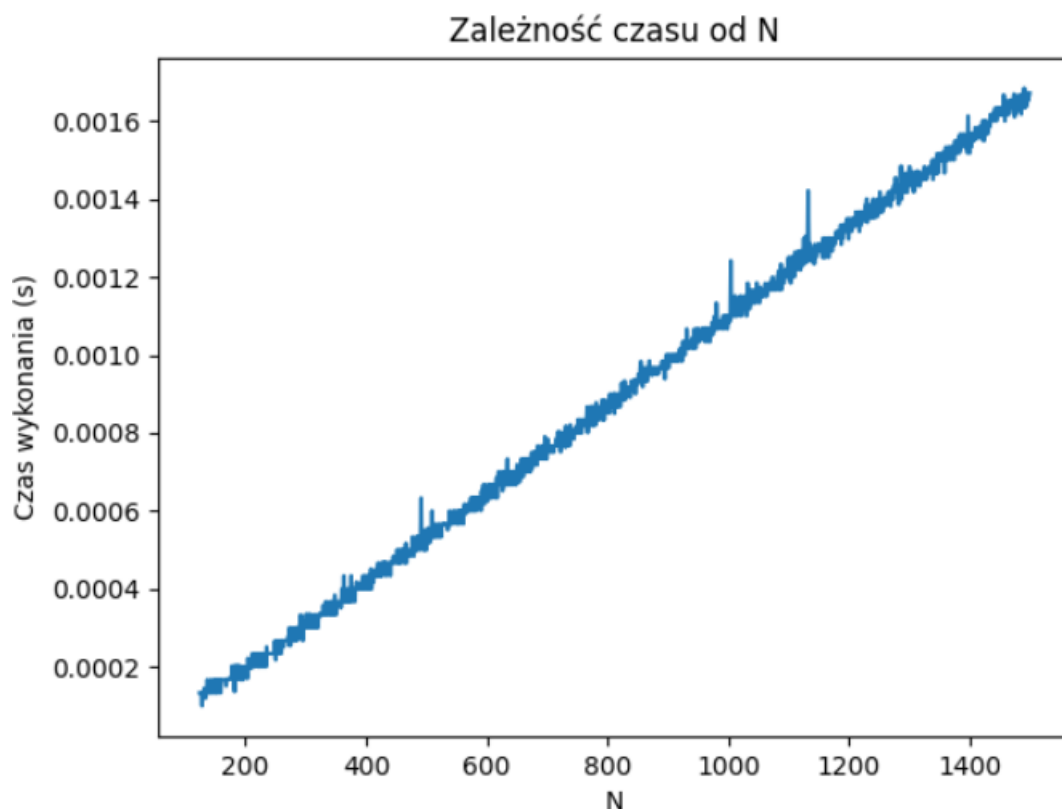
Z rozwinięcia Laplace'a wynika, że wyznacznik macierzy trójkątnej jest równy iloczynowi wyrazów znajdujących się na diagonalu. L i U to nasze macierze trójkątne. Jak można zauważyć poniżej macierz trójkątna L nie ważne ile wynosi n ma na swojej diagonalu same jedynki (przykład dla n=5). Co daje nam, że $\det(L)=1$

```
1.0 0.0 0.0 0.0 0.0
0 1.0 0.0 0.0 0.0
0 0.16666666666666669 1.0 0.0 0.0
0 0.16666666666666669 0.16901408450704225 1.0 0.0
0 0.16666666666666669 0.16901408450704225 0.1672555948174323 1.0
```

Wyznacznik naszej macierzy możemy więc zapisać w postaci $\det(L) \cdot \det(U) = 1 \cdot \det(U) = \det(U)$. Będzie więc to iloczyn elementów na diagonalu macierzy U.

6. Zależność czasu:

Jak można zauważyć na wykresie wywołanym przez program zależność czasu od N rośnie liniowo. Dla każdej wartości N zostaje wykonane 30 prób pomiarowych, co pomaga w uśrednieniu wyników i zminimalizowania wpływów losowych na czas. Większe odchylenia widoczne na wykresie są spowodowane pracą komputera.

7. Wyniki:

Wyznacznik macierzy A wynosi: 6141973498.857843

Wektor rozwiązania:

$y = [0.448700827728733, 1.4132732869357947, 2.1348778535462736, 2.8690132654396248, 3.5914885705595205, 4.311604959915503, 5.029827173723323, 5.747011462584994, 6.463503693914558, 7.179525964548697, 7.8952125968955915, 8.610651859797315, 9.325903619364162, 10.041009954626537, 10.756001271894783, 11.470900080737994, 12.185723394049369, 12.900484305313817, 13.615193053266005, 14.329857758065131, 15.044484941235352, 15.759079899902147, 16.473646980766127, 17.18818978377055, 17.902711315621058, 18.617214106977666, 19.331700302956037, 20.046171733762908, 20.76062997036838, 21.47507636878333, 22.189512105570603, 22.903938206548368, 23.6183555701598, 24.332764986629712, 25.047167153767735, 25.761562690082965, 26.475952145728595, 27.190336011683936, 27.904714727496145, 28.61908868783829, 29.33345824808956, 30.047823729103516, 30.762185421298863, 31.476543588182352, 32.19089846939369, 32.90525028334641, 33.61959922952588, 34.33394549049516, 35.048289233651346, 35.762630612767495, 36.4769697693505, 37.19130683383959, 37.90564192666726, 38.6199751592003, 39.33430663457682, 40.04863644845216, 40.762964689665075, 41.47729144083417, 42.19161677889273, 42.905940775569235, 43.62026349782013, 44.33458500822004, 45.04890536531427, 45.763224623938,$

46.47754283550541, 47.19186004827236, 47.90617630757509, 48.62049165604775,
49.334806133820685, 50.04911977870149, 50.76343262634067, 51.47774471038327,
52.192056062607854, 52.9063667130542, 53.62067669014054, 54.33498602077156,
55.04929473043772, 55.76360284330703, 56.47791038230969, 57.192217369216245,
57.906523824710035, 58.62082976845425, 59.335135219153926, 60.049440194613666,
60.763744711791205, 61.47804878684707, 62.192352435190934, 62.90665567152471,
63.62095850988271, 64.3352609636691, 65.04956304569288, 65.76386476820053,
66.47816614290662, 67.19246718102224, 67.90676789328191, 68.62106828996849,
69.33536838093679, 70.0496681756356, 70.76396768312829, 71.47826691211242,
72.19256587093781, 72.90686456762393, 73.62116300987596, 74.33546120510012,
75.04975916041795, 75.76405688267984, 76.47835437847795, 77.19265165415811,
77.90694871583132, 78.62124556938441, 79.33554222049035, 80.04983867461782,
80.76413493704023, 81.47843101284448, 82.19272690693916, 82.90702262406211,
83.62131816878797, 84.33561354553247, 85.04990875968521, 85.76420401633567,
86.47835643833078, 87.1806171079943, 87.88133892276831, 88.68203579310355]

8. Wnioski:

Czas własnej implementacji działa o wiele krócej w porównaniu do metody użytych w bibliotece Numpy, nasz program działa w czasie $O(n)$, własna implementacja dla macierzy A wypada korzystniej, ponieważ widzimy że poza elementami na diagonalu, pod diagonalą i dwoma nad diagonalą posiadamy w tej macierzy zera. Łatwo jest nam więc zoptymalizować program, dostrzegając eliminacje obliczeń wiążących się z tymi zerami.

Optymalizujemy również zużycie pamięci poprzez zapisanie naszej macierzy w tablicy dwuwymiarowej $4 \times N$ zamiast tablicy dwuwymiarowej $N \times N$.